

გაზეთის ღირს					
თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	6	6	10	6
11	9	50	5	9	50
10	8	75	4	8	75
9	8	3	3	8	30
8	7	25	2	7	25
7	6	50	1	6	50

ცალკე ნომერი — ერთი შურა

ივერიამ

გაზეთის დასავლელი და ყოველი განცხადება დასასჯელად უნდა მივხაროდ; თუიონ რედაქციის ფრთხილად ქება, პასუხისმგებლობა, წესი, სიმართლის სანდოების, გულგებობის პრინციპები, წინა-კითხვის გამგებრეველთა სწავლებლების განცხადებისათვის სწავლად-წახვევა ბიჭის სწავლება სწავლებელ ქებაზე.
ფსიკი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა ვაგონი.

1877—1888

საზოგადოებრივი და სალიტერატურული გაზეთი

1877—1888

სასტიკობა კურ-ლინო

გაზეთის

გოლმონის პროსპექტზე, გუბან-ბატონის სასულეში, სადაც აქამდე იქნა დღე-ღამეობა. როგორც ბუფეტო, აგრეთვე ოთახები სრულყოფილი ახალი არის გულანაზრებულ და გასაყვებელი, ყოველ პიროვნებას გარდა „მურ-დგამისა“ მსურველი იმოქმედებს. ყველ გვირ კავასიურ საქმელებს, ქართულს, იმერულს, გურულს და სხვას, ნამდვილი ადგილობრივი გემ-გემების მომზადებელი. კავასიურ საქმელების მოსამზადებლად განგებ მიწვეული გვაქვს ადგილობრივი მზარეულები, ფსები ეველაფრისა ზომიერია.

ილია არა ერთხელ გვიღიანობდა და მისხედ, რომ ჩვენს სოფლის მეურნეობას ერთი საგონიბილი წყარო შემოსავლის მოაქვდა მას აქედ, რაც არაუადრე დაიღებოდა და ეგრედ წოდებული „აქტივობა“ ჩამოვარდა. ამ ბავშვს და აქტივობა იქამდე მიიყვანა საქმე, რომ წვრილი-წვრილიად ხდა არაუადრე შეუძლებელი-და გახდა და ჭაჭა-თხლის პურითა გვერ-ცეკო, თუ თავადა-სწავრი იძულებული გახდა ან ჭაჭა-თხლიდან არას გამოართვათ, ან იმ ფასად ვადა-ყურა, რასაც იხებება და შეაძლევიდა დიდის ქარხანის პურით. ქვაბებით ხდა არაუადრე წვრილი-წვრილიად დიდს ხელს აძლევდა ერთობ უფლოს, საცა-ვი ვინახები აქვთ, და ამ ვაგრამ ხდამ ბავს და აქტივობას ვეფარ გაუქლო და სრულიად მოისპო. გაჭირ ამ სხილი ერთი იმისთანა გამოსარჩობი ხელთ მიხდა და უპარატესობა და მინიჭათ არაუადრე ხდისათვის.

ფელეტონი

ნათლად ღამის

მთხრობა

III*

ქეთევანა ვახშის საშაღის შეუდგა. ბუბანში გამქრალი ცუცხელი ვაძლიერა და თავისი თანგრა ქვაბ, დილანდლის ნარჩენის წყითი, ვასათობა მისდგა. წინ სუფრის მაგივრად წითელი ჩივის ხელცახოვი გაიზადა, მარლი და ერთი ნათალი პური და ილია, გვირს წითელი ქინის ლიტრით წყალი დადგა და დარბაისლური და ვახშის საქმელებს მოემზადა.

ცუცხლის ლულუბა, ამ ყოველთვის კაცის სიყვარულს ამოვლებად ღულუბა, ქეთევანსაც ფიქრები გაუღვიდა, წარსულზედ გადკვანა იმისი მოგონებები, იმისი აზრი. მწერა იყო ქეთევანს მოგონება, მწერა იყო ის დიდის ხნის წარსული, მაგრამ წარსული იყო და ამისათვის ტბილად მოიგონა და ჩვეულებრივ წარმოსთქვა ამოჯივრება: „ნება იმ დღესა!“ უბედური ჩემი პატარო! — მოჰყვა წუ-

ხლოდ ამან იმოდენად არ უკვიროს ამ გვარს მრეწველობას, რომ დიდხანს საჭირო იყო. მაგალითობერ, რუსეთში 1866—1871 წლებში, ესე იგი, ხუთის წლის განმავლობაში არაუადრე ხდისათვის მუშაობდა 5011 ქარხანა და 1880—1885 წლებში, ესე იგი, ხუთ წელიწადში ქარხანებმა იკლამა ჩამოხდა 2449-ზე, სხვა სულ გაუქმდა და ამ სახით 2562 ქარხანა მოისპო. ეს კვლევა არ შედგებარა არც ამ უკანასკნელად ასს წყვილ-წყვილი. მაგალითობერ, 1875 წლის წინდ მოქმედება 2966 ქარხანა და ამ წელიწადში 1884 წლიდან ეს რიცხვი ჩამოხდა 2377-ზე. დედუსაც რიცხვი წვრილ ქარხანებისა ჰკლებულა და ხელისა-კი ჰკმატულდა ასე-ე, რომ ოცისა და ორმოცის მაგიერ ერთი სხილი ქარხანა იხარება. საშუალოდ, ხელთ არა ვაგებს არაერთი ცნობა ჩვენს ქვეყნის შესახებ ამ სავსის თანხაზე და გავსია-ე, რომ ევკვლევა ჩვენში უფრო ძლიერია და დიდო. მაგალითობერ, კახეთში, საცა უწინ ისეთი სოფელი არ იყო, რომ ათოდე ქვაბი მიეც არა უყოფილიყო. იქნა მათოს ორს მარხამი ორის დიდის ქარხნის მებო თათქმის არა მოიპოვებარ.

მათხრობამ ქუარადგება მიჰქვია ამისთანა გარემოებას სოფლის მეურნეობისა არაუადრე ხდის შესახებ როგორც შინათ რუსეთში, ისე ჩვენშიც და მოისურვა როგორმე შესაძლებელი გახადოს ეს წყარო შემოსავლის არ დაუშვას სოფლის მეურნეობას. კარგა ხანს იძიეს ამ საქმის ვითარება და იმხედ დადგინდა, რომ მემამულეებს ზოგადი თხდადობა და უპარატესობა მიენიჭათ არაუადრე ხდისათვის.

რსაკვირველია, წვრილ ქარხნების დაკლებით თვით არაუადრე ხდის არა დაკლებობა, შირი-იქით, რუსეთში უმატისა და მსაბუღრობა სავსეა. მაგალითობერ, 187% წელს გამოუღვიდა სულ 27,625,000 ვედარ უქველი სპირტი და 188% წელს-ე 33,633,000. საქმე მარტო იმაშია, რომ წვრი-

ლი მეურნეობა სოფლისა ამ წყაროს შემოსავლისს გამოაქვდა და ახალი წესი აქტივის მარტო ფელის პურითა და დიდია მემამულეთა გამოაქვდა. ეს ძალიან დიდხანს სოფლის მეურნეობას სერიოზოდ, რადგანაც დიდ-მამულიანობა თითო-ორთობით არის და წვრილი მეურნეობა-ე ასი ათასობით და მეტობით. მთავრობამ ამ უკანასკნელს დრის უკრადგება მიჰქვია ამ უნუქვობა ყოფნად განხრისა ამ მხრით რაიმე შემწეობა აღმოჩინოს სოფლის მეურნეობას. ესლა უველანი ერთხმად აღიარებენ, რომ არაუადრე ხდის გარე-გადიდ მარტო წვრილი მეურნეობისათვის, თუ-ეი შესაძლებელი იქნება ამ მეურნეობამ უწინდელეებთან უღლოს. ამისათვის საჭიროად დანახვისა განსაკუთრებულის ზომების მიღება, რომ წვრილი ქარხანები ფუნდუდ წამოსდეს და მხარი მიეცეს სოფლის მეურნეობას ამ მხრით ვადიერებისათვის.

მარტოაი, 1863 წელს რუსეთში შემოღებულმა წესმა აქტივისამ ბევრი შეჭება ხაზინას, მაგრამ მას დედეს აქედ მთავრობას ბურჟუაზიეც ეს სარეფარი განაიღველია აქეს თურმე და დაუნახეს, რომ ეს სარეფარი ხშირად ერთობიანეთს გინახადმეგობარს როგორც საბუღრობა, ისე სურფლითა, ესე იგი, რაც ერთს რომელსმე მხარეს რუსეთისა ვარგად მანინა, იმ მთორ მხარეს—ვადა. რსაკვირველია, ეს ასეც უნდა ყოფილიყო,

მასხლს ვითხე. კაცო, იმისი რჩევი მანიქ სხვა არის.

ამ დროს ქვაბა ძალზე შიშინი დაიწყო და ქეთევანს თავი მოაგონა. დიხსა კერძი ვაგებდა და საქარად დაიწყო ქაბა. მხოლოდ ეღლი ვახსენდა, რომ მარინამ შვილები ჩაბარა და სინდისმა სხვა დაიწყო: საწყველ მარტო-მარტო არიან, — იფიქრა ქეთევანამ: — ეინ არის, ცუცხლი გაუქრათ, ეინ იცის, დაუტრუვალ მიგინათ; ის წვეული კაცი შუადამედის ხომ აღარ მოიყვანა უბედურის დედკაცს. კარგა ფულს ეი აღლებს ამლამ, მაგრამ რა გამოვიდა, ხელს სალამიდის სულ ვაგულანავს, ცოლის თვითლაც არ დაანახებს, სხვა ქალებს შეაქმევს და თავისი ცოლ-შვილს ორ გირანაქ ხორცსაც არ შეუჩინა ხაზარათა. ნამუსი-ეი აღარ არის ქვეყანაზედა-და!

ამას წინად, შობა დღეს, დილით საღამოდ კარის-კარს ცელთი ქალაქში, მთელი დღე მელტის იმ ყინება-მარინას, სიცოცხელად ვაგინხლი-ე, საღამოზე ხელამ კინაღამ დაჩრო, ორ ტასტამელ სისლი ამოიღო. ექვსი მანათი ეწოკათ, სხსოში წყარი შეშა არა ჰქონდა და იმ რიცხს

რადგანაც რუსეთი თავის გადუწვადილი ქვეყანა და ამ დიდ მანძილზე დიდი სხვა-და-სხვაობა ჰკვისს და მიწისა, რომელთაზედაც დამოკიდებულია სხვა-და-სხვაობა მეურნეობისა, ამის გამო რაც ერთს ადგილს მოუხდება, ის შესაძლოა არ მოუხდეს მეორესა. ამ გზით ფინანსთა საშინსტროს გაუჭირდა საქმის გამორატება და ამ სარეფრებისაგან ერთისა რისამე აზრის გამოყვანა. ხოლო საშინსტრომ ამ მრავალ ვაგრ და სხვა-და-სხვა სარეფრებისაგან ის საბუღრო დინანსა, რომ არაუადრე ხდის თანხაზე წესი უნდა შექრანოს და შევერთოს ადგილის სხვა-და-სხვაობას; რომ უამისოდ ერთის ადგილისათვის სასარგებლო წესი, შესაძლოა მეურნეული იყოს მორჩილათვის.

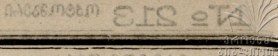
ამის მოსაძლევა 1883 წელს საშინსტრომ შეადგინა მიქმართა სხვა-და-სხვა დაწესებულებათა, სოფლის მეურნეობის საზოგადოებათა, მექრანეებთა და ცალკე კაცთა, რომელთაგან ამ საქმეში არიან და მოსთხოვა საჭირო ცნობანი. აქაურს სოფლის მეურნეობის საზოგადოებასაც მოუვია საშინსტროს სახებ. საშინსტროში ამ გზით მოჭკროვდა მრავალი ცნობა და აზრით და ყოველიც ეს განხილულ იქნა განსაკუთრებულს კომისიაში, საცა მიწვეულ იქნენ ადგილის კაცებიც, სხვათა შორის ჩვენის ქვეყნიდანაც. აღმოჩნდა, რომ ამ გზით შეგრაფილი ცნობანიც საკმარისი არ არიან საქმის ყოველ მხრით გამოსარკვევად და გამონარკვევის შესაწავლად სხვა-და-სხვა

კაცს მთელის დღის დაწავლანად ერთს შლანში მიგვიდა. მიგული დღე ხან აქეთ გვერდზე მოიღებდა თავზე და ხან იქით, სარკეს თვალს არ აშორებდა და თან თავისი ურცხვის თვალთი თავის გადკვლევულს პირის სახეს შემხარდა. საწყალი ოხერი უცქერდა შორიდან და, საყვედურის მავრიდა, თითქო სტებოლი კლდე, რომ ჯოჯანს ახალი ტბილი ისე ამწენებდა და ასამოგნებდა...

ქეთევანა მოუთმენლად წამოიღვა ფუნდუდ და თითქო ვაგაგრებულმა წაიტყუნა: — ვედეე ქა, რა დამეშართა, ათას ფიქრები გაგიჩოე!

ქეთევანმა თავზედ შალი წამოიღო და ნელ-ნელა ავიდა კიბეზედ. ფუნდური-დენ დილი შუქი დაინახა ოთახში და სანქრად გაიღო სხსოლის კარი. საშინელი სურათი წარმოუღვა თვალს წინ ქეთევანს. გამქრული დღემლის წინ პატარა ადელს ჩასიხებოდა, ორად მოკრტული იყო, თავი ეგრ შეემაგრებინა, თავისი სულთა მომადე და თავზედ დაეწყო და შეეფრინა ის მჯირე სუნთქველ საყოფადისა, რომელიც ვჯრ უწყალი სიკვდილს არ მოესპო. მეორე კუნტულში კვლელთან მიღ-გმულს სტოლზედ ღამაზარს მოკიდელ.

* იხ. „ივერია“ № 211.

ადგილის საჭიროებისათვის, რუკისთვის გაზრებული აბრაშენი, ვითარცა პრაქტიკი ახალის წესებისა, ამ ცნობებზედ აგებული, უკვე შედეგით კიდევ სამინისტროსათვისა და წარუდგინა სამხედროთა რჩევას განსახილველად. მაგრამ ბოლოს მინისტრის დანიშნავთ შედეგად იმ გზით, რომ ახალგაზრდას უფრო გამოიყენებოდა კეთილნიშნისათვის ამ საქმისა და გამოძიებისათვის მოწვეულ იქნებნენ ადგილის კაცნი, რომელთაც დაწვენილებით იცანთ თავისი მხარის საქმე არაყის ხდის შესახებო.

როგორც ჩანს, ახალს წესებს აქტივისს აზრად უნდა ქაინადეს სოფლის მეურნეობის ხედი მუყუოს, რომ არაყის ხდის საქმე ხედავდამ არ წუკუდეს და ამით ქონების დონე მოიწვით. უკვეა წერდის ქარხანას, — ეკუთვნება იგი შემდეგდეს. მოიჯარადნეს, ცხადეც გვღეს, თუ უკუბოთა კრებულს, — გზა და შედეგად იქნება მიყვანა წარმატებისად და გამოიყენებისათვის, — იქნება გი ამ გვინს ქარხანას სოფლის მეურნეობისა ეცხობს რამე, იგი გი, ადგილის ნაწარმოები იხმარის და არაყის ხაზად საქონლის საჭიროებად გამოაქნის. რუსეთის გაზრტობის თანადრეზონობენ ამ გვინს განზარაყუნების მთავრობისს.

თქმა არ უნდა, რომ უმაღლესი მთავრობა ჩვენც მოგვცხადეს ამ მხარისად ჩვენს მოქალაქეებსა ანაყის ხდის საქმის უკეთ მოწყობას. თქმა არ უნდა, რომ ჩვენს ქვეყანაშიც იქნება გამოძიებული კეთილნიშნისათვის არაყის ხდის, იმიზე ვი და ქარგი და უკვე ამისთვის მიწვეულ იქნებიან ახალგაზრდანი მისთვის, ჩვენ მხოლოდ სისარულით მივიტება გვაჩრებებს და რომ ეს სისარული ცხრიდ სისარულიად არ დარჩეს, არ იქნება ურთოა წინადვე მივიხედ-მთავრობებთ, მოვეზადნეთ, შესიყერი და სახუთიანი ცნობები ჩვე-

ნის ქვეყანა ხედთ ვიდეათ და ყველაზედ საჭიროა უფრო ის არის წინადვე შევიკულოთ იმისთანა ცაკები, რომელნიც დიროს იყვნენ მთავრობის მიერ მისაწვევად საქმის გამოძიების დროს, თორემ ცხრი-ული კითხვა დეტიციებისა, გეჭინ-რებული დეპარტე და ზოგადის ფარგლების განრქვევებას ბრ წუკუიყვანს. აქ საქმიანი სიტყვა უნდა, საქმიანი სახუთი და სოფლი-სავე ამის შედეგება გვექნება, თუ რომ რიგინად მოვეზადნებთ და ვართავის, ადგილის მცოდნე კაცებს დაგვადებთ ჩვენის საჭიროების გა-მოთქმას და გარეგვას.

ჩვენა გვაგონია, მეტი არ იქნება, რომ ეს სამხადის ივისრონ ჩვენ-მა მარშილებმა. ამისათვის საჭიროა თვითუკვლემა მისრამ თავად-ზან-ურთა კრება მოაზდინოს, ამოიჩ-ჩიოს სამი-ობნი მიხედვადილი კა-ცი და არაყის ხდის შესახები ცნო-ბები მოაგრინიანს როგორც თა-ვად-ზანაურთაში, ისეც გვეჩრება-შია. უკვედვიც ეს შეჭრაწმდება და განიხილება საერთა კრებაში და შექუბავებულად წარადგება მთა-ვრობის წინაშე. ამ გზით უფრო სა-ყურადდებო და სახუთიანი ავკარ-განობა აღმოჩნდება და დირებ-ულთავე ამას ექნება მთავრობის თვალში. ჩვენი ცხუთი სისარუ-ლით ადგილს მისცემს ყოველს. ვისაც-გი არაყის ხდის საქმის ჩვენ-ში უკეთ მოწყობისათვის სათქმელი რამ აქვს.

ახალი ამბავი

* ამ ექვამ ტფლისში უჩივიან გაზირებულს ქეთეშისა და ყველის: ემაწილები ბეგისა ჰყავს ზელ და ბე-გრიც დაბოცოლა, შემოდგომის სით-ბისა და სიტესს ეს ავადმყოფობა მო-ჰყუა.

ბილი შეჰყურებდა ამ თავისი ოჯახის ღანგრევისა და ვაზარების. ბეგრის ხა-კრავით გავტილ თვალთაზე ნა-ყოფლად გატილად იდგაღმერ ქრე-მელი და მღალარასათი სთოუქვად იმისს კეთილს, მწუხარებით დაქუარის გალილს გულ-ჰკერდა.

ერთს სათს შემდეგ ქეთეშნას სახლი, მგებრეულისი და გამაღლი, ზემო სართულ-მოანგრეული, ზეად და ბელოდ გამდოაუნტულიცა გა-ფარფაშებულ ტფილისის თავში და უწუტეშოდ გაღლიაქარებოდა მთა-წმინდის კლდეებიდა.

მისი მეფესავით გაბრწყინდელ-ბოლოა; იმისის სიზარყინელით ზნა-რობს და სტყვება უკუელი. ჩვენი მტყარინა ქოლჰუე-კი იმისის მოწველ-ბით გამეგებრებოლია და ჰყავის ათას ფერად კერამიცი სადამაა. ცკლესიების ზარის ჩახაჩუბით ყურთა მკენა აღარ არის, უკვე მიეშურება დეტის საღადებლად უკესტიმბე მა-ზოგი სასერორად საზოგადო ბედებ-ში, საიდგანავ მუსიკის გრაღო ის-მის, ჩვენს ნაცრობს ქოხში, მთაწმი-დის კლდის კალთებზედ, საკერამლო საწაღლისა. ჩვენი ნაცრობი მოხუცი ქეთეშნა, სპეტაკის თეთრის ღებ-ნათ მხარებზე გადუფნილი, თავისი კარ წინა ხს და ჩვეულებრივ ქა-

* რასაც სწადინ ჩვენი ტფილი-სის მოკლეანი და სირაჯები, შემდე-გი მავალინი გვიჩვენებს: ამ თვისს რებს, საღამოს რვა საათზე, ანისხატის უბანში, ბაგრატიანის ქუჩაზე რომ გავცელთ, საოცარს სურათს წახა-ედით: აქ ერთის მიკიტრის დექთან-გამსადარყო რუმბო, თუ ბოჯო; ღე-ნიო დაღერილოცა და ჩამოლიო და ქუ-ჩის ქვედნის ნაჩარბში, რომელ-შიაც ყოველთვის ჯირკრების წყლი-სდის. სამიკიტროდამ 90—100 ნა-ბიჯზე, ერთს ჩარმბეგულს ადგი-ლას, მესხივის სახლს შორ (№ 22), ღერიო დაგულდა. სამიკიტროს შე-გირტის ხელში ეჭირა ჩარქიანი სე-ფო და ამ ღერის ასხამდა ძაჩრ-გა-მართულს ტოში. ზემოდამ გოგარ-მეგრით ცოცხლო შეცხადე ცოლ-ნარქის ღერის წუმბეს სატუბრისაკენ და გამეულ-გამომეულის თვალ-წინ ამ წუმბეს ტოში ასხამდნენ. მეგრ-ით თან ტობანანს ღეროს ასხამ-დეს ტოში და თანაც ოსურჯობა: მეტკე-რში ათას სიმინქურა, მაგრამ ესე-ამ-თა.

* რამდენჯერ ყოფილა დაბეტე-ლი ჩვენს ვაგთში და სხედშიაც გა-ზეთების ხელის-მოპყრელების საჩე-რი, რომ ვაგთებს თავის დროზედ ვერ იღებენ და ან ევაჯებთ ნომ-რები, ზოგიერთს ხელის-მოპყრელები იმასაც სჩივიან, რომ მთელ-მთელს კვირაობით და თეთვობით ვაგთი სრულიად არ მოვედოდა. როგორც სწანს, იმათი საჩივიან, რომელიც მრავ-ლიერ ყოფილა დაბეტელი, დარჩე-ნილა მხად ზღალდებულად უღანძისა ზღა. ამ ქიად კვლავ შემოაგინიან თია-ნების მავრიდებს, რომელიცსაც კიდევ ერთხელ ეუცხადებთ, რომ ვაგთი თეთ-თავის დროზე ვგზავნებთ და, თუ დაგზავთ არ მისილთ, ეს რედაქციის ბრალი არ არის.

* ერწოს სხობადგან გვეწერენ: წელს ერთმა მემამულემ თითქმის შიგ-შეა ერთში შეიძინა ერთი სახელ-

ლოც გადვადკეცრის. რვა წლის გან-მელობაში, მას შემდეგ, რაც ის ჩვენ პირველად გაეცანილი, ძალზედ მო-ხატულა, წელში მოხრილა და მუსტელის ბერკეტის შეყურელოდ ვე-ღარ დიდს. ქეთეშნას სახლიდან ამ ექვამ იდინის მხა მოისმის, თექემე-ტის წელს ცკულეც ქალად ქეული ადელი დღეს იმის სახლში დია-სახლისობას, უფლოს, ალავებს იქა-ურობას. ადელმა ეს არის უთო გაა-თავად, პატარა ფარჯიერ სპეტაკის ფარღებით დაამშენდა, ოთახის სიგრძე-ზედ გაქიმულს ვანიერს ტახტს თეთრი ტილის ფარად ჩამოაფარა, მთა-ქებს სუთთა პირები გადაჯრა და სა-თავისის თავის ვაწნაინანებს შე-უღდა.

ლოხათიანისა და ქესკუნის ტანის ქა-ლი დადავადელი. სახეც არა აქვს ექნისა და სინაზე მთკლებული: დე-ლის შავი, ცეცხლით სავსე თვალები უყუთესი სამკუდილი იმისის ნორჩის ხანისა. როგორც პატარაობისა, ადელს ენბრავ გულ-ჩახორბობილა, მა-გრამ დღევანდელი მყოფრო ცხოვრება ისე აბედიებებს იმისს ცმაწიელ-ქა-ლობაში დატარჯულს არსებობა, რომ სისარული ძაქა-უნებურად ამღერებს იმისს გულს. ვასმის იმისი სიმღერა განუწყვეტლოვ. სიმღერა და მერე რა სიმღერა: ტბილი, ნაზი და კრიალი, ვით მთიერი აბქარა წყარო.

მწიფო მამული—სახანე-სათესი და სა-თობი ადგილები. ამ ადგილებზე წი-ნადვე გზები ყოფილა გაყვანილი და აქეთ-იქით მღებარე სოფლების მცო-რებნი მუდამ ამ გზით დადიოდნენ. ცხლა-კი ახალმა პატრონმა ეს გზები შეკრა; შიგ მამულში მაშინ ქობი, დაადგენა მცველები და ყველა გა-მეულ-გამომეულს ბეჟს დავეინებს, ნინაოც თითონ დაუნიშნავს: ცხერო-საწიშ 2—3 კაბ. იღებს, კამბეჭე—1 კაპა. და სხვანი, მცხოვრებნი ამ გარე-ობებამ მტად შეწყობს, რადგანაც ცხეს გზები არა აქვთ.

სასურველია, რომ ამ გარემოე-ბას ყურადღება ათხოვოს ადგილო-ბრიგმა აღმინსტრაქიამ, თორემ აღ-თვალად შესაძლებელია მცხოვრებო-ნი და მემამულეს შორის რაიმე უსიამო-ენება მოხდეს.

* ვაგთის „ქაქავას“ შეტუტეო, რომ ამ მოკლეს ხანში კვესისი რე-ვის ვაგზე გამართული იქნება მო-მჩავე სკოლებო.

* მოსკოვის მოკვერე სომეხმა, ბნმა სანასარინამ, ამ რამდენიმე წლის წინად შუავულს სომხეთში, ქა-ღაქას არსებოში, გამართა საშუალო სასწავლებელი სომხეთათვის. სწავლა ყველა საგნებისა სომხურს ენაზე და სასწავლებელი წმინდა სომხური სკო-ლაა, როგორც ქმასასა სწერენ, ამ სკოლაში სხვა-დასხვა ხელსაწოდის სწავლებაც შემოულიათ.

* აქაურს ვაგთებში სწერენ, რომ ტფილისში მისს უწმინდესობას სომეხთა კათოლიკოსს წარუდგენენ აქაურის მამადიანსა სამღვდლოეობა-თა უფროსნი: სურენის მუდული და შიის შენ-ულ-ილაში, რომლებსაც ვანუცხადებთ სურელიო, რომ სო-მეხნი და მუსულმანი მმეაღობანადა და მტურად სტხოვრებდნენ და სიტყვა მითკით, ჩვენს ხელ-ქეეთა ხოჯეო-სა-

დალი, დღეს ადელი თექემეტის წელსა და ჰერაბობს, რომ დღეი-დან ამ ოჯახში უფრო მკეიდის ალავს დაიჭირს, დღედგან ეს იქნება ნამდვილი სახლის მფლიო და რა სე-ყალი, ობოლი, სამადლოდ აყვანილი არსება.

წუმბელის მთავრიანს ღამეში ადელი და შავო ღიღანს ისინდენ ცხოში ხართეთას ქემე; დღახან ისინდენ და ვადსტკროდნენ ყოველთვის მო-შუქინარს ქოლას.

უცებ შავრამ მოწივებით მისცა ადელს რაღაცა საჩუქარი. ადელისა და შავრის ხელი ერთმანეთს მოხვდა ტბილმა და სასიამოვნო გრძობამ დაურთა ტანში ოთხთხილი, რიცა ეხე-ვილობითე დაძეგობებულნი ერთ-მანეთს გაუბედვად ხელს უქერდნენ უსიტკეოდ, მხა-მართლებლი, სიყვა-რულის ზარით შეყვარილინი და და-დებულნი. ვინ იცის როდემდის ისინდებოდნენ ასე, ერმანეთის ეშობით დაძეგობაინი და ნეტარებით აღესლო-ნი, რომ ქეთეშნას მხა არ შემობსე-ნიოდა: „შეილი, შავრა, ადელი, ვანშში მხად არის“. ქალავაქი და-ურთებთეე წამოხტა და ერთს წამ-ზედ ვანშის შემოაუსინდენ.

ადელი ავკრ რუ წეღიწილა, რაც ქეთეშნას ოჯახში სტხოვრებს და სტხოვრებს ისე, როგორც ნამდვილი შვილი, როგორც თვით შავრა. ქე-

და სასულიერო კაცებს დავირიგებთ, რომ ხელს უქუდაღონ მშვიდობიანი სტხოვრება ქრისტიანებთანაო.

სტკობი

საზრანამიო. ფლოცემ სიოფა ჰა-ლტას, რომ კანონ-პროექტი კონს-ტრუტუის ვადსინჯვის თაობაზე კო-მისის ვადცეცესო. თუ ჰალატა არ შეიწყნარებს ჩვენს თოჯინას, უნდა ეფიქროთ, რომ აღარ გვედობაო. ვითაც ზომიერმა რესპუბლიკებმა, სახელად დელმა, სიქეა, რომ ჩვენ ზომიერნი რესპუბლიკენი დღევან-დელს სამინისტროს მიეცეთ ჩვენს კერძებს, რადგან ასეთი საცოელი უფრო პატრონული საქციელი იქმ-ნებოდა. თხოვნა ფლოცესი შეიწყნარეს 307 ხმის უმეტესობით წინადმდე 181. რომც, მემარცხენი დასის კაც-მა, ბვერა ჰიქცხა ფლოცე, მაგრამ რა-კი თავისის დასის კაცნი არ მიეხმრნენ, თვითონაც ბოლოს ფლოცესეც გა-დადიდა.

— მოკვეცს მოკლედ სიტყვა რა-დიკალითა მეთათვისა, კლემანსისა: „თანამომწერი! ეს-ეს არის ცხლა ამისხნეს და მიამხეს, რა ტვირეო აწუხებს ამ ემად დემოკრატას. დიდი და საყურადღებო საპოლიტიკო საქ-მეები გადადებულ იქნა და ყველა შეტარდა ზრუნევაში და წუხილმა ბუ-ლონკეობის გამო. გენერალმა ბულან-ქემ თავი მოუყარა თავისს ვარშემო ყველას, ვინც მომდურავია თავისს ბე-ლისა. მაგრამ თუ ვინმე მომდურ-რავი თავისის ბედისა, ისეც ქვენ უნ-და იყოთ, მუშები სოფლისა და ქალქისანი. მართლაცა-და ხარჯი უსამართლოდ არის გავრეული, მაგ-რამ ვისი ბრალია? განა ჩვენ სულ ანას არა ელანაპაკობლი? განა ჩვენ განუწყვეტლო ხელი იმას არ ეთხოვოდა, რომ სურდ უფრო სა-

თვენან არც ერთს არ არჩებს ერთმა-ნეთში. პირველად ქეთეშნას მთიერი გაღურად ორპირის სულის გამოკეე-ბა. თავისი ხელობილი—მეღლების კე-რებით ორის კერის საზღალასაც კენა შორელოდდა, ასე რომ ბინდისის, თვალზეშე შალ-ჩამოაფარებელი, რომ არაიენ მიტანოს, ქეთეშნა ბეგრჯელ ვასული შორეულს ქეთებში და ხელი გავწვნიდა სასაღაბად. მაგრამ ქველ დმერთმა ხელი მოუშარათ: პატარა შავრა ერთმა კეთილმა და მოწვეულ ხელსაწმანა კაცმა აიყვანა შვირიანი და, რადგანაც ბავშვი მსოფს ხელობას, ოქრომკედლობას, ორის თთვის შემდეგ დღეში სამი მხერი ბურის ფული დაუნიშნა და მთა-შავრი კვეცხავად სასს სულის, მთაწმი-ნდის კალთებზედ მიკრულ ქობის მცხოვრებლებს. შემდეგ ადელიც წა-მოიხარდა, ნემსი აიღო ხელში და ქე-თეშნას ნამდვილი თანაშემევე შეიქმნა. დღეს ადელის შავრასადან ნაყიდი ზინეგრის საკრავი მანინა უღდას და დილიდან სალომდე შავრასავანე მთავრის წმინდა და საკურავს აკეთებს. შავრა ნამ პირველი რად მხანინაში დიდი მისი ოც-და-ხუთს მანათს ვაჯიადის ოცებს.

ქეთეშნა ახლა სრული კმაყოფი-ლი თავისის ბედისა და, არა თუ ღულ-მა პურისათვის აღარა ჰფიქრობს.

ეპა-დანეუღმა უიარა, რომ შარვალს ერის სახას შედგე დაგებრუნებოთ...

რისა-ჭეშმარიტი შეადღე 11-44. ტუ-ლისში მზე ამოდის 6-27, ჩადის 5-1. შოვარე 22 დღისა.

დეპემა 10 ოქტომბერი

მირი. გუშინ საღამოს რუსეთს საბიბლომატო აგრეთს მეთულემ...

შეტერბურგის ბირეა, 7 ოქტომბ.

Table with columns: მან. ვ. მან. გ. მან. გ. მან. გ. მან. გ. მან. გ. მან. გ. მან. გ.

სასაუნდარო ცნობანი ქრისტეს ჰედე ზეჰე (1888) წელიწადი...

12 დდე თოთხშაბათი. გაცატანა იანე ნაულინეცე. ნაწილია. კაოლე. ეპ.

13 დდე ხუთშაბათი. წამ. კარპისა და ვლადიკავისა. კაოლე. წმ. მუჟე ვერუ-ლისა.

14 დდე პრასევი. წამ. ნაზარისა. კაოლე. ვორუტაქისა. სომეხ. მარგა.

16 დდე კირა. წამ. ლინგინსა და ვეროსისისა. კაოლე. ეპ. ვლადიკავისა.

გამოსაღები ცნობანი

Table with columns: ნიხრი, 1 ოქტომბერიდან 1 ნოემბრამდე.

მომოსალა ციხლის გეგმისა ვაჰს ზეჰაჰი ბათუმადმე გუბის: ხუთშაბათო-

გერბობით სვამითა, სსლვარ. გარეჟ, სტამბოლადმე მადის.

ბათუმში მოდის ოდესილდა: სემ-შაბათობით შუაღამისსა შორის გზით.

ბათუმში მოდის ოდესილდა: სემ-შაბათობით შუაღამისსა შორის გზით.

15 დდე შაბათი, ღირსთა ეგოპისი და დეკაონისი. კაოლე. წმ. ილიდრისა.

მიმოსვლა რკინის გზისა ბათუმსა და ტყვილისს შუა

Table with columns: სტანცეებია, მოდის, გადის, სტანცეებია, მოდის, გადის.

ქუთაისადმე ვალის რიონს შუადღის 12 საათსა და 7 წამხედ და სა-

Table with columns: ტყვილისა, მოდის, გადის, ტყვილისა, მოდის, გადის.

რეკეულები ქართულის წერისათვის

გოგებაშიდის დედანთან სხანარებელი, დაბიტჭდა და გამოვიდა პირველი და მეორე ნომერი.

ანსიღის შიხრამი ქართულის წერისათვის ასეილა იხმარო-ვისა.

Advertisement for 'სახალსო კალენდარი' (Calendar) with text: გამოვიდა და ისეილება წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებისა კანცელირიაში.

ქვიეი რეიხი კვლავ მიდღეს თხალთი ახადეშოთა.

ქუთაისის სასუბეგო სსწაწაგლე-ლის სამმართველოდ ვერსალორს დადგენილობის ძლით 1-ლს სექტემ-

საზოგადოლო გაცატლებებს ეპრა-ბაზედ უნდა დარული ჰქონდესთ გერ-

გამოვიდა და ისეილება წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებისა კანცელირიაში.

სახალსო კალენდარი 1889 წლის. შანი ორი ვაჟი. ამ მოკლეს ხანში გამოვიდა იმეჟე ბუნის ღილი და გრელო.